

Episcop Petru Pruteanu

**SPOVEDANIA, MASLUL
și alte slujbe de vindecare**

Despre autor

PS Petru, episcop de Caffă, cu numele civil Mihail Pruteanu, s-a născut în 1979 lângă orașul Bălți, Republica Moldova. În 2001 a absolvit Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași, după care a urmat studii aprofundate la catedra de liturgică a Universității „Sfântul Tihon” din Moscova. În 2006 a susținut doctoratul la Academia Teologică din Kiev, cu teza: *„Antropologia părintelui Dumitru Stăniloae: omul ființă liturgică și euharistică”* (în limba rusă). În perioada 2003-2011 a fost profesor de liturgică la Academia de Teologie din Chișinău (în special, la filiala din Edineț).

A fost călugărit la Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași în 2002, iar în 2003, hirotonit ierodiacon și ieromonah în Eparhia de Edineț și Briceni. Din 2012 este preot misionar în Portugalia. În 2022 este ales și hirotonit arhieru în cadrul Mitropoliei Ruse pentru Europa Occidentală.

În perioada 2022-2024 a urmat studiile post-doctorale la Universitatea Catolică din Lisabona, având ca temă de disertație *„Slujba bizantină a botezului. Aspecte istorico-liturgice, teologice și practice”*.

Este autor a numeroase studii și cărți de liturgică, iar unul dintre volume – *„Sfântul Maslu și alte slujbe de vindecare: istorie și actualitate”* (București: Sophia, 2016) – apare acum la Editura „Reîntregirea” într-o ediție revizuită și completată, având și un titlu mai sugestiv pentru conținutul actual.

Episcop Petru Pruteanu

**SPOVEDANIA,
MASLUL
și alte slujbe
de vindecare**

Ediția
REÎNTREGIREA

Alba Iulia, 2024

*Mulțumim Înaltpreasfințitului Părinte Irineu,
Arhiepiscopul Alba Iuliei, pentru bunăvoința
de a binecuvânta reeditarea acestei cărți
la Editura „Reîntregirea”, precum și tuturor
celor care, direct sau indirect, s-au ostenit
la apariția ei într-o ediție atât de frumoasă.*

Corectură: Colegiul Ortodox „Noul Studion”
© Episcop Petru Mihail Pruteanu
Tehnoredactare și copertă: pr. Florin Leonte

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PRUTEANU, PETRU episcop

Spovedania, Maslul și alte slujbe de vindecare /

Episcopul Petru Pruteanu ; carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei.
- Alba Iulia : Reîntregirea, 2024

ISBN 978-606-509-601-1

CUPRINS

Abrevieri	7
Prefață	9

Partea întâi Studiu istorico-liturgic

A. Dezlegarea păcatelor și Sfântul Maslu ca Taine ale Bisericii	15
I. Termenul de „taină”	16
II. Numărul și clasificarea Sfintelor Taine	18
B. Rânduielei liturgice privind mărturisirea și dezlegarea păcatelor	29
I. Noțiuni introductive	30
II. Pocăința și spovedania	36
III. Mărturisirea păcatelor în epoca primară (sec. I-VI)	39
IV. Etapele de formare a slujbei Spovedaniei (sec. VII-XVI)	48
V. Spovedania în perioada modernă și contemporană	57
VI. Aspecte practice privind săvârșirea mărturisirii și diferențe inter-ortodoxe	62
VII. Legătura dintre mărturisire și împărtășire. Aspecte pastorale	66

C. Slujba Sfântului Maslu. Studiu istorico-liturgic	71
I. Locul Sfântului Maslu printre Tainele Bisericii	71
II. Boala și păcatul – Maslul și Spovedania	78
III. Diferitele rânduieli ale Maslului în Tradiția Bisericii. Maslul penitențial	80
IV. Etapele de evoluție a slujbei Sfântului Maslu	92
V. Analiza textelor slujbei	103
VI. Aspecte canonice și practice privind săvârșirea și primirea Sfântului Maslu	113
VII. Legătura Maslului cu Liturghia	120
D. Alte rugăciuni și slujbe de vindecare a bolnavilor. Descriere generală	125
I. Diferite rugăciuni pentru bolnavi	125
II. Agheasma cu rol terapeutic	130
III. Exorcismele	139
Partea a doua	
Slujbele Sfântului Maslu. Agheasma pentru bolnavi. Împărtășirea bolnavului	
E. Slujbele Sfântului Maslu	157
I. Maslul de obște pentru mai mulți bolnavi	157
II. Slujba pe scurt a Sfântului Maslu	199
III. Agheasma mică pentru bolnavi	207
IV. Împărtășirea bolnavului	215
V. „Ungerea pocăinței” sau „Maslul penitențial”	219
F. Anexa I: Două rugăciuni compilate ale Sfântului Maslu	231
G. Anexa II: Sfinții doctori fără de arginți Cosma și Damian	235
H. Bibliografie generală	253

E. SLUJBELE SFÂNTULUI MASLU

I. MASLUL DE OBȘTE PENTRU MAI MULȚI BOLNAVI

Adunându-se în biserică, preoții (3, 5 sau 7) se îmbracă cu epitrahil și felon. În mijlocul bisericii se așază o masă, pe care se pune un vas cu ulei de măsline (adăugând și puțin vin) și 7 miruitoare sau bețișoare cu vată pentru ungere. Lângă vas se pun lumânări, Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce. Făină sau haine ale bolnavilor nu se pun pe masă și nici mai mult ulei decât cel pentru ungere.

SĂ SE ȘTIE: Prima parte a slujbei Sfântului Maslu, așa cum apare în Molitfelnicele mai noi, constă din Canonul și stihirile care se puneau la Utrenia din ziua în care se făcea Maslul, unit pe atunci cu Liturghia. Dacă cei bolnavi sunt prezenți și la Utrenie, e bine să se facă această rânduială și în prezent, suprapunând Canonul (cu irmoase,³¹² dacă va fi primul dintre Canoanele zilei), Luminânda, Laudele și Stihovna de la Maslu cu Utrenia zilei, iar Maslul să se înceapă direct cu „Binecuvântată este Împărăția...” și toate celelalte, după cum urmează.

³¹² Troparele canoanelor au fost scrise pentru a fi cântate, iar irmosul este imnul care stabilește nu doar glasul, ci și podobia ir-mologică după care trebuie cântat un canon sau altul. În trecut, irmoasele erau și elementul de legătură dintre stihurile cântărilor biblice și troparele canonului, iar în prezent, prin tematica scriptu-ristică pe care o au, doar amintesc despre legătura de altădată dintre canoane și cântările biblice.

IV. RÂNDUIALA ÎMPĂRTĂȘIRII GRABNICE A CELUI BOLNAV

Preotul, ajungând la bolnav și luând epitrahilul (și felonul), spovedește pe cel bolnav (dacă nu s-a spovedit de multă vreme), apoi zice: Binecuvântat este Dumnezeu nostru..., apoi citețul, una dintre rude sau însuși preotul: Împărate ceresc..., Sfinte Dumnezeule..., Preasfântă Treime..., Tatăl nostru..., Doamne, miluiește (de 12 ori). Slavă..., Și acum..., Veniți să ne închinăm... (de 3 ori), Psalmul 50 și Crezul.

În acest timp, preotul toarnă în linguriță sau într-un potir mic puțin vin curat (iar la nevoie agheasmă sau chiar apă curată) și pune spre înmuire părticica de Sfânt Trup cu Sfânt Sânge, având grijă să nu verse Sfintele Taine. Iar, dacă nu are condiții să facă acest lucru din timp, îl va face chiar înainte de momentul împărtășirii.

Dacă bolnavul s-a spovedit mai înainte, iar acum dorește doar să se împărtășească, preotul îi va citi mai întâi această:

Rugăciune de dezlegare

Doamne, Dumnezeuul nostru, Care ai iertat păcatele lui Petru și ale desfrânatei, prin lacrimi, și ai îndreptat pe vameșul care și-a cunoscut greșelile, primește pocăința robului Tău (N), și cele ce a greșit de voie și fără de voie, cu cuvântul, cu fapta, sau cu gândul, ca un bun, iartă-i-le;